

UE a zmiany w sądownictwie

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 11 stycznia 2018 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

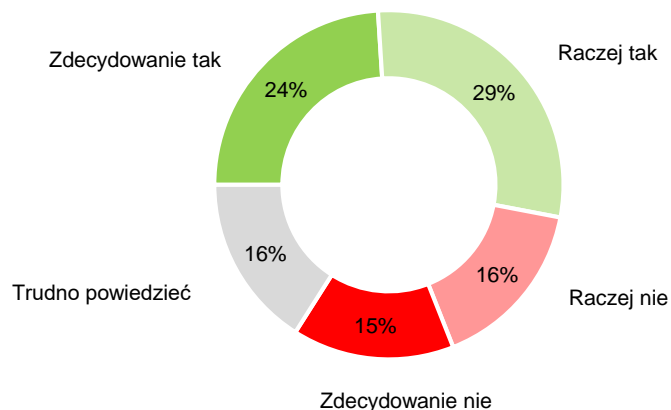
Rośnie presja ze strony instytucji unijnych na Polskę, by wycofała się z części zmian w wymiarze sprawiedliwości. W grudniu minie rok od uruchomienia przez Komisję Europejską wobec Polski artykułu 7 Traktatu o Unii Europejskiej. KE oczekuje od Polski m.in. rezygnacji z części zmian w sądownictwie, mogą one bowiem – jej zdaniem – zagrażać praworządności w naszym kraju. Drugiego października KE skierowała do TSUE skargę przeciwko Polsce o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, wnioskując jednocześnie o zarządzenie środków tymczasowych i zawieszenie stosowania niektórych przepisów ustawy o Sądzie Najwyższym. Wiceprezes Trybunału Sprawiedliwości UE przychylił się do tego wniosku i w swoim postanowieniu zobowiązał Polskę do zawieszenia przepisów ustawy o SN dotyczących obniżenia do 65 roku życia wieku przejścia w stan spoczynku sędziów Sądu Najwyższego i do „podjęcia wszelkich niezbędnych środków w celu zapewnienia, by sędziowie SN [...] mogli pełnić funkcje na tym samym stanowisku, korzystając z tego samego statusu, takich samych praw i warunków zatrudnienia, jakie przysługiwały im do dnia 3 kwietnia 2018 r., czyli do dnia wejścia w życie ustawy o Sądzie Najwyższym”¹. Polska zakwestionowała zasadność postanowienia o zastosowaniu środków tymczasowych i wniosła o ich uchylenie. Niezależnie od ostatecznej decyzji co do środków tymczasowych, oczekuje się, że w ciągu kilku najbliższych miesięcy TSUE wyda orzeczenie w sprawie skargi KE.

Ogółem 53% ankietowanych uważa, że Polska powinna uwzględnić zalecenia i postanowienia organów Unii Europejskiej dotyczące reformy sądownictwa². Przeciwnego zdania jest 31% badanych.

¹ Postanowienie dostępne na stronie <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=206927&pageIndex=0&doclang=pl&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=1585731>

² Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (342) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich face-to-face wspomaganym komputerowo (CAPI) w dniach 8–15 listopada 2018 roku na liczącej 999 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

RYS. 1. Unia Europejska ma zastrzeżenia dotyczące reformy sądownictwa w Polsce. Czy Pana(i) zdaniem, Polska powinna uwzględnić zalecenia i postanowienia organów Unii Europejskiej dotyczące reformy sądownictwa czy też nie?

Podobne pytanie, dotyczące spełnienia oczekiwań KE i ewentualnego wycofania się z części zmian w wymiarze sprawiedliwości, zadaliśmy ankietowanym w kwietniu tego roku. Wówczas ustępstwa popierało ogółem 45% badanych, 34% było im przeciwnych. Wydaje się zatem, że rosnący odsetek Polaków oczekuje porozumienia i gotów jest zaakceptować zalecenia i decyzje organów unijnych³.

Przekonanie, że Polska powinna uwzględnić zalecenia i postanowienia organów UE dotyczące reformy sądownictwa, przeważa w zdecydowanej większości uwzględnionych w analizach grup społeczno-demograficznych. Więcej przeciwników niż zwolenników ustępstw jest wśród osób starszych, w wieku 65+ (45% wobec 41%) i rencistów (51% wobec 27%).

Stanowisko w tej kwestii wyraźnie różnicuje orientacja polityczna i – szerzej – światopoglądowa. O ile badani identyfikujący się z lewicą i politycznym centrum dość jednoznacznie popierają uwzględnienie zaleceń i postanowień organów unijnych (odpowiednio 82% i 72% z nich), o tyle wśród osób deklarujących prawicowe poglądy polityczne dominuje sprzeciw wobec ustępstw (57% wobec 35%). Przeciwna wycofaniu się z części zmian w sądownictwie jest także ponad połowa osób najbardziej religijnych – kilka razy w tygodniu uczestniczących w praktykach religijnych (59%).

³ Por. komunikat CBOS „Polityka zagraniczna Polski – oceny i postulaty”, kwiecień 2018 (oprac. B. Roguska).

Biorąc pod uwagę opinie elektoratów ugrupowań cieszących się obecnie największym poparciem społecznym można stwierdzić, że przeciwnicy ustępstw mają przewagę jedynie wśród potencjalnych wyborców PiS. Za uwzględnieniem zaleceń i postanowień organów unijnych w kwestii reformy sądownictwa jednoznacznie opowiadają się sympatycy PO i SLD. Ustępstwa popiera także większość zwolenników PSL i ruchu Kukiz'15. Co ciekawe, jeszcze w kwietniu zwolennicy tego drugiego ugrupowania byli raczej przeciwni spełnieniu oczekiwań Komisji Europejskiej dotyczących wycofania się z części zmian w wymiarze sprawiedliwości.

TABELA 1

Potencjalne elektoraty	Czy Pana(i) zdaniem, Polska powinna uwzględnić zalecenia i postanowienia organów Unii Europejskiej dotyczące reformy sądownictwa czy też nie?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PO	88	4	8
SLD	80	6	14
PSL	65	27	8
Kukiz'15	65	28	7
PiS (wraz z SP i P)	30	58	12

Opracowała

Beata Roguska